

Perekonnaga seotud mõisted ja väljendid

perekond = pere

1. *biol* üksus, mille liikmeid ühendavad veresidemed ja kus tavaliselt on suhted abielu kaudu ametlikustatud, rajanevad võrdsuspõhimõttel ning väljendavad ema ja isa ning nende laste kokkukuuluvust
2. *sots* üksus, mille liikmed kuuluvad samasse leibkonda ning jagavad kindlaid kohustusi
3. *psühhol* üksus, millesse kuulumise määravad selle liikmete emotsionaalsed sidemed

abielu seaduslikult vormistatud kooselu, mille alustamiseks on perekonnaseisuasutuses koostatud abieluakt

abikaasa abielu sõlminud isik

vabaabielu kahe abielulistes suhetes isiku kooselu

visiitabielu = külustusabielu kahe abielulistes suhetes oleva isiku perioodiline kooselu

vanem = lapsevanem lapse lihane vanem (bioloogiline vanem)

vanemad = lihased vanemad lapse sünnitanud naine ja lapse eostanud mees (bioloogilised vanemad)

üksikema last üksi kasvatav naine

üksikisa last üksi kasvatav mees

üksikvanem last üksi kasvatav vanem

vallasema naine, kelle lapse sünniaktis puuduvad isa andmed

kasuvanem *jur* täisealine isik, kes last kasvatab, kuid ei ole lapse vanem ega võõrasvanem

kasuperekond = asenduspererkond last kasvatab perekond, kus ema ja isa ei ole lapse vanemad või kus kumbki neist ei ole võõrasvanem

kasulaps *sots, jur* sellises perekonnas kasvav laps, kus ema või isa ei ole lapse vanemad või kus kumbki neist ei ole võõrasvanem

orb laps, kelle mõlemad vanemad on surnud või surnuks tunnistatud

tugipere *sots* isik või perekond, kes vabatahtlikult abistab üksikisikut või perekonda selle toimetuleku toetamises

lapsendamine *jur* lapsendaja ning lapsendatu vanema ja lapse õiguste ja vastastikuste kohustuste seadustamine (adopteerimine)

lapsendaja *sots, jur* lapsendamist taotlev isik (adopteerija)

leibkond *sots* koos elavad ning tuluallikaid ühiselt kasutavad isikud

lesk isik, kelle abikaasa on surnud või surnuks tunnistatud

võõrasvanem lapse vanemaga abielus olev isik, kes ei ole selle lapse vanem

võõrasema lapse isaga abielus olev naine

võõrasisa lapse emaga abielus olev mees

võõraslaps võõraslaps isiku suhtes, kes ei ole tema vanem, kuid kes on abielus tema vanemaga

hooldusperekond *sots* perekond, kes kirjaliku lepingu alusel võtab perekonda hooldamist vajava isiku

hooldusvanem *sots* hooldusperekonna lapsevanem

poolvend vend ühe ühise vanema järgi

poolõde õde ühe ühise vanema järgi

kasuvend kasupoeg kasuvanemate oma laste või teiste eri vanematest pärinevate sama pere kasulaste suhtes; kasuvanemate oma poeg teiste laste suhtes

kasuõde kasutütar kasuvanemate oma laste või teiste eri vanematest pärinevate sama pere kasulaste suhtes; kasuvanemate oma tütar kasulaste suhtes

asendusemadus *med* sellise naise seisund, kes kannab talle geneetiliselt võõrast last ja sünnitab selle

asendusema = sünnitusema *med* naine, kellele on üle kantud võõras munarakk või embrüo

doonorema = munarakudoonor = geneetiline ema *med* naine, kellelt pärineb kunstlikus viljastamises kasutatav munarakk või embrüo

[Üles](#)

Sotsiaalregistri isikukaardi sotsiaalse seisundi klassifikaator

1. Laps

1.1. **koolieelik** - 0--6aastane terve või puudega laps

1.2. **õpilane** - 7--17aastane õppiv terve või puudega laps

1.3. **mitteõppiv laps** - 7--15aastane terve või puudega laps, kes ei õpi

1.4. **mitteõppiv ja mittetöötav laps, kes ei ole töötu, töötotsija ega pikaajaline töötu** - 16--17aastane laps, kes ei ole registreeritud töötuna, töötotsijana ega pikaajalise töötuna ning kes ei õpi ega tööta; vähemalt 16aastane puudega laps, kes ei õpi ega tööta, saab töövõimetuspensioni ning kelle sotsiaalne seisund on jaotise 3.2 järgi töövõimetuspensionär

2. Tööealine isik

2.1. **töötav laps** - 16--17aastane laps, kes töötab

2.2. **töötav täiskasvanu** - töötav vähemalt 18aastane kuni vanaduspensioni ealine isik

2.3. **töötotsija, töötu, pikaajaline töötu** - Jaotisse ei kuulu: 1) peretoetuse seaduse alusel lapsehooldustasu saav isik, kes ei tööta; 2) riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel pensioni saav isik, kes ei tööta; 3) puudega lapse või täiskasvanu hooldaja, kes ei tööta; 4) vanuri hooldaja, kes ei tööta.

2.3.1. **töötotsija** - isik, kes otsib tööd ja kelle on registreerinud tööturuteenuse osutaja

2.3.2. **töötu** - täieliku või osalise töövõimega vähemalt 15aastane kuni vanaduspensioni ealine isik, kes ei tööta, kuid on valmis kohe tööle asumata, ja saab töötu abiraha (*töötu* sotsiaalse kaitse seaduse § 7 punkti 1 tähenduses)

2.3.3. **pikaajaline töötu** - isik, kes on olnud töötuna arvel üle 12 kuu

2.4. **üliõpilane ja temaga võrdsustatud isik** - päevases õppevormis kõrgkoolis või keskkhariduse baasil kutseõppeasutuses õppiv isik; vähemalt 19 aastane gümnaasiumis või kutseõppeasutuses õppiv isik

2.5. **ajateenija** - relvajõududes kohustuslikus tegevteenistuses olev isik

2.6. **kodune** - peretoetuse seaduse alusel lapsehooldustasu saav isik, kes ei tööta; puudega lapse või täiskasvanu hooldaja, kes ei tööta; vanuri hooldaja, kes ei tööta

2.7. **muu tööealine isik** - abikaasa ülalpidamisel olev naine või mees, kes ei ole töötotsija, töötu ega pikaajaline töötu ega peretoetuse seaduse alusel lapsehooldustasu saav isik ega puudega isiku või vanuri hooldaja; vabakutseline ja muu mittetöötav täisealine isik

3. **Pensionär** - riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel pensioni saav isik

- 3.1. **vanaduspensionär** - vanaduspensionil olev 63aastaseks saanud või riikliku pensionikindlustuse seaduse § 7 lõikes 2 märgitud vanuses isik, kellel on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensioniõiguslikku staaži või pensionikindlustusstaaži
- 3.1.1. **ennetähtaegse vanaduspensioni saaja** - isik, kellel on vanaduspensioni määramiseks nõutav pensioniõiguslik staaž või pensionikindlustusstaaž ning kellel on jäänud seaduses ettenähtud vanusesse jõudmiseni kuni kolm aastat
- 3.1.2. **muu vanaduspensioni saaja**
- 3.2. **töövõimetuspensionär** - vähemalt 16aastane kuni vanadus-pensioniealine isik
- 3.3. **muu pensionär** - toitjakaotuspensionari, rahvapensionari või muud pensioni saav täisealine isik; toitjakaotuspensionari saav 0--17aastased lapsed, kelle sotsiaalne seisund on määratletud punktides 1.1, 1.2, 1.3 ja 1.4; 18--24aastane toitjakaotuspensionari saav isik, kelle sotsiaalne seisund õppimise korral on punkti 2.4 järgi üliõpilane või sellega võrdsustatud isik

[üles](#)

Perekondade rühmitamine toimetulekutoetuse järgi

1. **Pensionäripere** - pere, mille kõik tööealised liikmed on pensionärid
- 1.1. **ennetähtaegse vanaduspensionäri pere** - pere, mille tööealine liige on ennetähtaegselt vanaduspensionile läinud isik
- 1.2. **muu pensionäripere**
2. **Üliõpilaspere** - pere, mille üks täisealine liige on üliõpilane või sellega võrdsustatud isik ja teine on peretoetuste seaduse alusel lapsehooldustasu saav isik, kelle sotsiaalne seisund on määratletud punktis 2.6
- 2.1. **lapsega üliõpilaspere**
- 2.2. **muu üliõpilaspere**
3. **Pere, mille liige on töötaja, töötuga või pikaajaline töötuga; või pere, mille liikmete hulgas on last kasvatav töötaja, töötuga või pikaajaline töötuga**
- 3.1. **töötajaga, töötuga või pikaajalise töötuga pere** - pere, kus vähemalt üks liige on töötaja, töötuga või pikaajaline töötuga, kelle sotsiaalne seisund on määratletud punktides 2.3.1, 2.3.2 ja 2.3.3
- 3.1.1. **last kasvatava töötajaga, töötuga või pikaajalise töötuga pere** - töötajaga, töötuga või pikaajalise töötuga pere, kus on vähemalt üks laps
- 3.1.2. **muud töötajaga, töötuga või pikaajalise töötuga pered**
- 3.2. **töötuga pere** - pere, kus vähemalt üks liige on töötuga, kelle sotsiaalne seisund on määratletud punktis 2.3.2 ning kes on registreeritud töötuna ja saab töötuga abiraha
- 3.2.1. **last kasvatava töötuga pere** - töötuga pere, kus on vähemalt üks laps
- 3.2.2. **muud töötuga pered**
- 3.3. **lapsega pere** - pere, kus on vähemalt üks laps
- 3.4. **puudega isikuga pere** - pere, kus vähemalt üks pereliige on puudega
- 3.5. **üksikvanemaga pere** - pere, kus last kasvatab üks vanem, üksi elav eestkostja, hooldaja või lapsendaja

[üles](#)

Sotsiaalkaitse põhimõisted

sotsiaalkaitse, sotsiaalne kaitse – ühiskonna tegevus oma liikmete heaolu tagamiseks sotsiaalsete riskide ja probleemide korral

sotsiaalne risk – elukvaliteedi halvenemise oht

sotsiaalne probleem ~ sotsiaalprobleem – elukvaliteedi halvenemisest tekkiv toimetulematus või võõrdumus, mis haarab suure osa ühiskonnast või kogu ühiskonna

sotsiaalpoliitika – avaliku võimu prioriteedid ja sihipärane tegevus sotsiaalsete probleemide lahendamiseks, inimarengu edendamiseks ning ühiskonnaliikmete heaolu tagamiseks

sotsiaaltagatis ~ sotsiaalne tagatis – pension, toetus või muu abi, mis võimaldab ühiskonna liikmele toimetuleku riigi määratud tasemel

sotsiaalne õigus – inimese õigus saada oma põhivajaduste rahuldamiseks ühiskonnalt abi

toimetulek – füüsiline, psüühiline ja sotsiaalne suutlikkus igapäevaeluga toime tulla

elatusmiinimum – elatusvahendite väikseim kogus, mis võimaldab inimesel tööjõudu säilitada või taastada

toimetulekupiir – vähimast tarbimiskulust lähtuv Vabariigi Valitsuse kehtestatud suurus, mis on toimetulekutoetuse määramise alus

sotsiaalkindlustus – ainelise toimetuleku tagamine inimestele, kelle sissetulek on vähenenud töötuks jäämise, töövõimetuse, haiguse, vanaduse, pere ülalpidaja surma tõttu vms põhjusel

sotsiaalhoolekanne = hoolekanne (soovitav) – toimetulekuraskustes ühiskonnaliikmetele osutatavad teenused ja majanduslik abi

sotsiaalteenus – isiku või perekonna toimetulekut soodustav tegevus või toiming

töötu sotsiaalne kaitse – ühiskonna meetmed töötu toimetuleku tagamiseks

sotsiaaltöö – sotsiaalprobleemide ennetamiseks, vähendamiseks või kaotamiseks tehtav kutsetöö; kitsamas tähenduses töö, mida teeb sotsiaaltöötaja kliendi toimetuleku tagamiseks ja seeläbi tema elukvaliteedi parandamiseks

klienditöö – kliendi toimetuleku toetamiseks temaga vahetult suheldes tehtav sotsiaaltöö

preventiivne sotsiaaltöö – sotsiaaltöö, millega püütakse ennetada sotsiaalseid probleeme ja edendada ühiskonna heaolu

diakooniatöö – kogudus(e)hoolekanne

hooldus – abivajaja toimetuleku toetamine teenuste kaudu

vältimatu sotsiaalabi – eskstreemsesse olukorda sattunud isikule hädavajalike hoolekandeteenuste osutamine (vähemalt toit, riietus, ajutine peavari). (Ekstreemse olukorra asemel võib öelda ka äärmuslik olukord